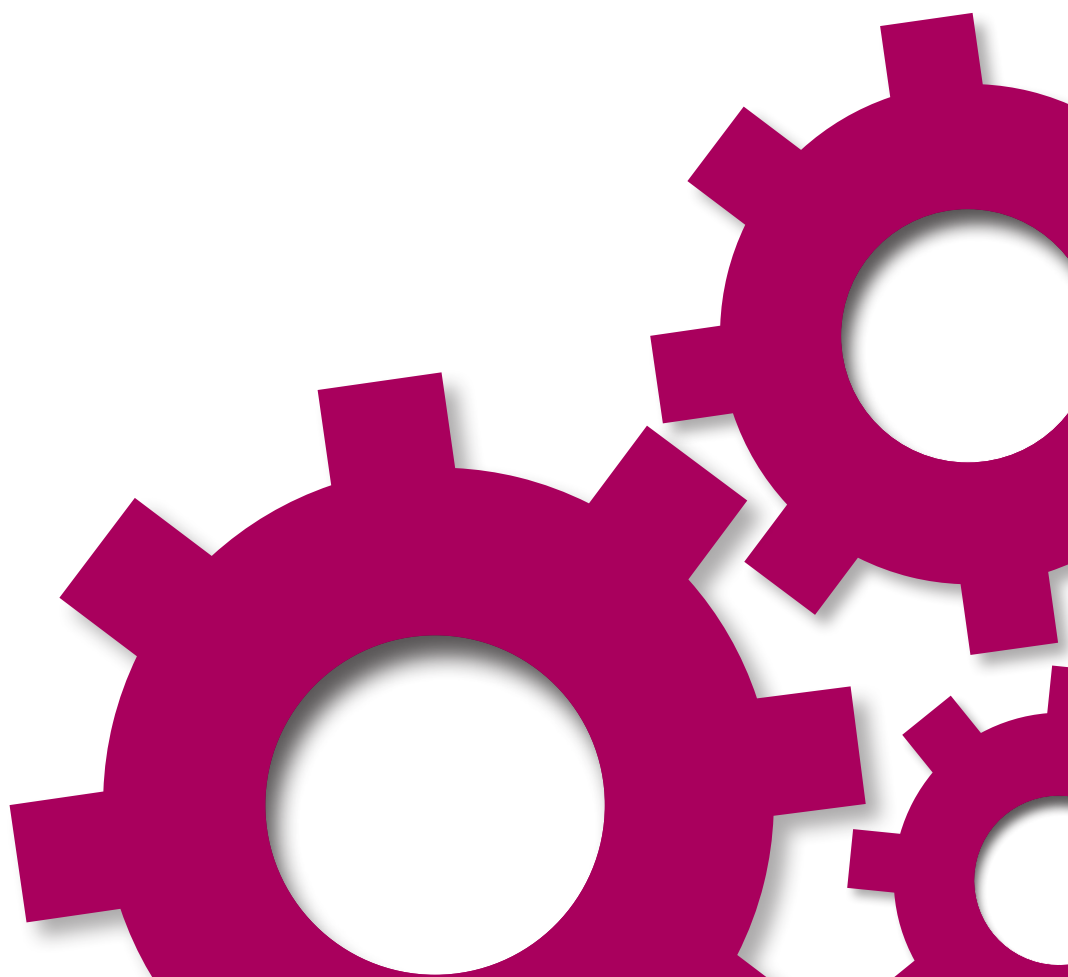

Tillgänglighetsprogram för Hörby kommun

Antagandehandling
2019-12-16

Tillgänglighetsprogram för Hörby kommun
Antagandehandling 2019-12-16

Diarienummer: KS 2016/266

Projektagare: Kommunstyrelsen genom Magnus Archenholtz, tillförordnad förvaltningschef
samhällsbyggnadsförvaltningen

Arbetet med att ta fram programmet har skett i dialog och med hjälp av kommunens olika förvaltningar, kommunens handikappråd och kommunens pensionärsråd

Beslut om antagande fattades av Kommunfullmäktige 2019-12-16, § 262

Nulägesanalysen är framtagen av BBH arkitektur och teknik

Epost:
kommunen@horby.se

Postadress:
Hörby kommun
Kommunstyrelsen
Ringsjövägen 4
242 80 Hörby

Förord

Tillgänglighet för personer med funktionsnedsättning är en viktig fråga.

Cirka tio procent av Sveriges befolkning lever med någon form av funktionsvariation men det är många fler som under längre eller begränsade perioder har behov av ett tillgängligt samhälle. Det kan röra sig om till exempel en person som har en tillfällig skada, föräldrar som har barn i vagn eller människor som befinner sig i det naturliga åldrandet. En tillgänglig miljö ger ökad delaktighet för samtliga medborgare.

Hörby kommuns tillgänglighetsprogram vill att så många som möjligt ska ges möjlighet till att delta i det dagliga samhällslivet på jämlika villkor. Detta dokument är en hjälp i arbetet med tillgänglighet.

Programmet redovisar gällande lagstiftning till stöd för att uppfylla kraven om tillgänglighet. Vi arbetar för att fysisk miljö, information och kommunikation ska vara tillgänglig.

Genom att arbeta för allas delaktighet oavsett funktionsförmåga verkar vi för att hinder i vårt samhälle tas bort och människors självständighet ökar.

Cecilia Bladh in Zito (SD)

Kommunstyrelsens ordförande

Innehållsförteckning

Förord	3
Innehåll	4
Sammanfattning	5
Inledning	6
Områden	10
Tillgänglig fysisk miljö	10
Tillgänglig information och kommunikation	11
Tillgänglig verksamhet	11
Genomförande	12
Ansvar och roller	12
Handlingsplan	12
Uppföljning	12
Källförteckning	14

Sammanfattning

Alla kommunala myndigheter ska verka för att deras lokaler, verksamheter och information är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning samt utarbeta handlingsplaner för tillgänglighet.

Hörby kommuns tillgänglighetsprogram redovisar inriktningen för Hörby kommuns arbete med tillgänglighet och är vägledande för hur verksamheterna ska förbättra tillgängligheten i kommunen.

Tillgänglighetsprogrammet tar avstamp i en nulägesanalys från 2018. Analysen visar att kommunen behöver arbeta inom tre områden för att förbättra tillgängligheten:

- Tillgänglig fysisk miljö
- Tillgänglig information och kommunikation
- Tillgänglig verksamhet

Dessa konkretiseras genom att kommunens samtliga verksamheter tar fram åtgärder inom varje område.

Frågor om tillgänglighet påverkar alla kommunens olika verksamheter. Därför delas ansvaret för programmets genomförande av samtliga nämnder och styrelser som ingår i kommunorganisationen.

1. Inledning

Funktionshinder är en begränsning som en funktionsnedsättning innebär för en person i relation till omgivningen. En person kan inte ha ett funktionshinder, utan det är något som uppstår i samspel mellan en person med funktionsnedsättning och olika typer av hinder i miljöer. Ett funktionshinder uppstår först när en person med funktionsnedsättning möter hinder i vardagsmiljön.

Många människor i Sverige har en funktionsnedsättning. Det kan till exempel handla om begränsad rörelseförmåga, nedsatt syn eller hörsel, allergi, psykisk ohälsa eller kognitiva funktionsnedsättningar. Om omgivningen inte är tillgänglig blir funktionsnedsättningen ett hinder.

Vad är tillgänglighet?

Tillgänglighet används för att beskriva hur en verksamhet, en plats eller en lokal fungerar för människor som använder dem. Tillgänglighet betyder, inom funktionshinderområdet, att skapa möjligheter för alla, oavsett funktionsförmåga, att kunna delta i samhället på jämlika villkor.

Varför ett tillgänglighetsprogram?

Enligt **förordningen om statliga myndigheters ansvar för genomförande av funktionshinderspolicen** ska alla statliga och kommunala myndigheter verka för att deras lokaler, verksamhet och information är tillgängliga för personer med funktionsnedsättning, samt utarbeta handlingsplaner för tillgänglighet. Således är det ett lagkrav att kommunen ska ha en plan för hur vi ska bedriva tillgänglighetsarbetet. Tillgänglighetsprogrammet ersätter **det handikappolitiska programmet för Hörby kommun**, som antogs 2002.

En mänsklig rättighet

Tillgänglighet är en avgörande förutsättning för att personer med funktionsnedsättning ska kunna ta del av sina grundläggande fri- och rättigheter. Om det finns brister i tillgängligheten är det en form av diskriminering, enligt gällande lagstiftning.

Syfte

Tillgänglighetsprogrammet syftar till att ange inriktningen för Hörby kommuns arbete med tillgänglighet. Programmet ska fungera som ett verktyg för tillgänglighetsarbetet i styrelserna, nämnderna och förvaltningarnas verksamhetsplanering.

Tillgänglighetsprogrammets omfattning

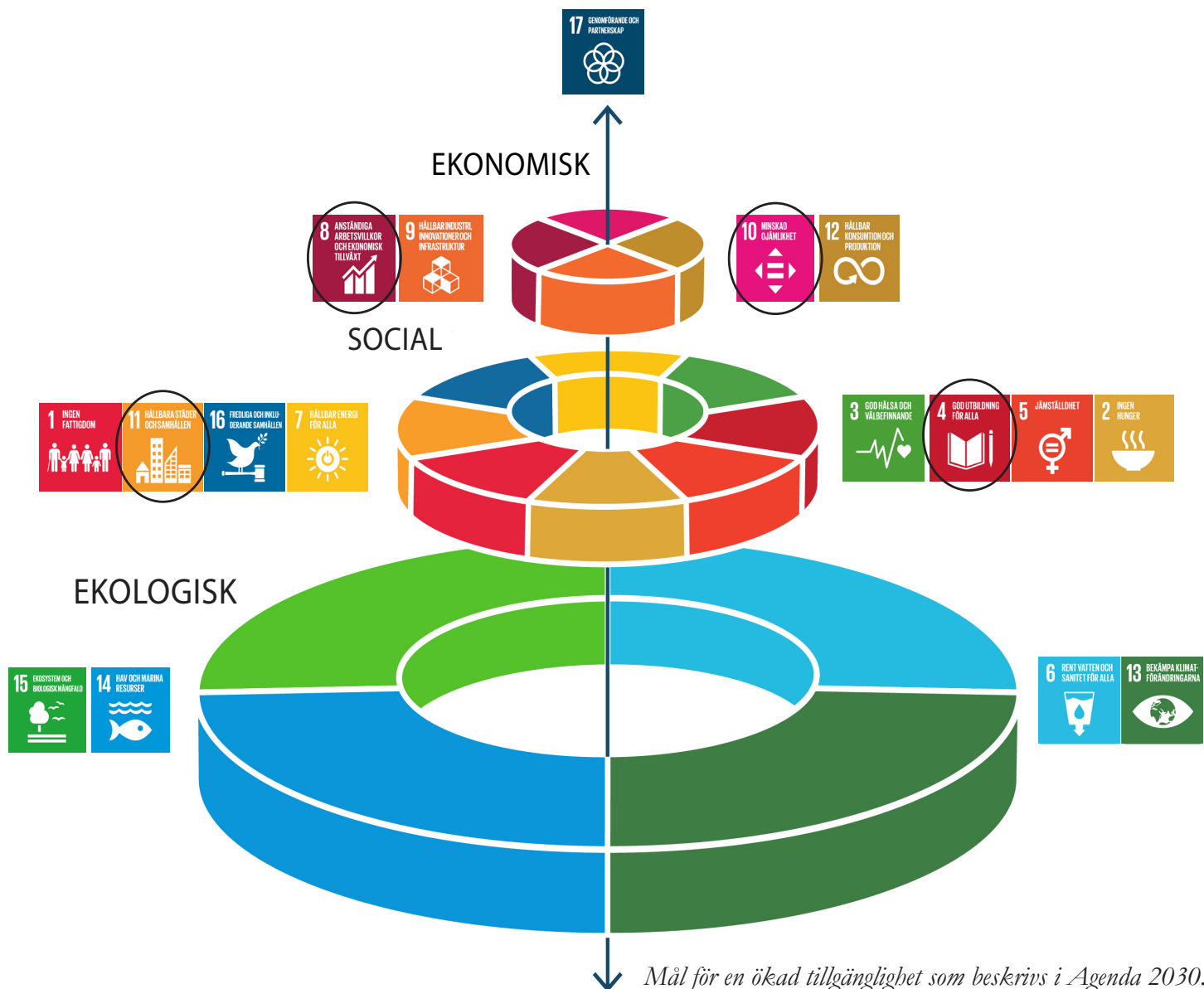
Tillgänglighetsprogrammets ambition är att omfatta alla typer av funktionshinder. Programmet riktar sig exempelvis till personer som har:

- svårt att se
- svårt att höra
- svårt att röra sig
- svårt att tåla vissa ämnen
- svårt att bearbeta, tolka och förmedla information.

Även grupperna äldre och barn har till viss del inkluderats i arbetet. Dessa grupper har i många avseenden samma behov och problem som personer med olika typer av funktionsnedsättningar.

Tillgänglighetsprogrammet i ett sammanhang

De globala målen, Agenda 2030, syftar till att utrota fattigdom och hunger, förverkliga de mänskliga rättigheterna för alla, uppnå jämställdhet och egenmakt för alla kvinnor och flickor samt säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. De globala målen är integrerade och balanserar de tre dimensionerna av hållbar utveckling: den ekonomiska, den sociala och den miljömässiga. Att arbeta för en ökad tillgänglighet är utpekat som delmål i flera av de 17 globala målen för att uppnå en hållbar utveckling:

Mål 4: Att säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

Delmål: Senast 2030 avskaffa skillnaderna mellan könen inom utbildningsområdet och säkerställa lika tillgång till utbildning och yrkesutbildning på alla nivåer för utsatta personer, inklusive personer med funktionsnedsättning, ursprungsfolk och barn som lever under utsatta förhållanden.

Mål 8: Att verka för en inkluderande och långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

Delmål: Senast 2030 uppnå full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla kvinnor och män, inklusive ungdomar och personer med funktionsnedsättning, samt lika lön för likvärdigt arbete.

Mål 10: Att minska ojämlikheten inom och mellan länder.

Delmål: Till 2030 möjliggöra och verka för att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.

Mål 11: Att städer och bosättningar ska vara inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

Delmål: Senast 2030 tillhandahålla tillgång till säkra, ekonomiskt överkomliga, tillgängliga och hållbara transportsystem för alla. Förbättra vägtrafiksäkerheten, särskilt genom att bygga ut kollektivtrafiken, med särskild uppmärksamhet på behoven hos människor i utsatta situationer, kvinnor, barn, personer med funktionsnedsättning samt äldre personer.

Delmål: Senast 2030 tillhandahålla universell tillgång till säkra, inkluderande och tillgängliga grönområden och offentliga platser, i synnerhet för kvinnor och barn, äldre personer och personer med funktionsnedsättning.

2. Områden

Nulägesanalysen, som genomfördes 2018, pekar på att Hörby kommun behöver arbeta inom tre områden för att öka tillgängligheten:

- Tillgänglig fysisk miljö
- Tillgänglig information och kommunikation
- Tillgänglig verksamhet

Vad säger Plan- och bygglagen?

I plan- och bygglagen finns krav på tillgänglighet och användbarhet vid nybyggnad och ändring av byggnad. Det finns också krav vid anläggning av tomt, allmän plats och områden för andra anläggningar än byggnader. Vid ny- och ombyggnation är det således ett lagkrav det att det är tillgängligt utfört.

Exempel på tillgänglighetsanpassning i offentliga miljöer är att det exempelvis inte ska finnas nivåskillnader som utestänger de som använder rullstol. Skyltar ska vara välplacerade med tydlig text så att de med nedsatt syn kan hitta rätt. Det ska gå att uppfatta utrymningslarm och information i samband med utrymning av en lokal. När en verksamhet skaffar ny inredning och utrustning ska hänsyn tas till tillgänglighetskraven.

Tillgänglig fysisk miljö

I en tillgänglig fysisk miljö har alla tillgång till gator, torg, kollektivtrafik, byggnader och andra miljöer. Det ska gå att förflytta sig säkert och självständigt, hitta dit man ska och förstå när man är framme. Det innebär att:

Hörby kommuns offentliga lokaler och utemiljöer är tillgängliga för alla.

Myndigheten för delaktighet är en expertmyndighet som följer och stödjer utvecklingen inom funktionshindersområdet. För att stötta kommunerna i tillgänglighetsarbetet har myndigheten tagit fram riktlinjer för tillgänglighet. Riktlinjerna, och vilka krav som finns på tillgängligheten i den offentliga miljön, finns publicerade på myndighetens hemsida, men också i form av skriften **Riktlinjer för tillgänglighet – Riv hindren.**

Tillgänglig information och kommunikation

Alla människor ska kunna kommunicera med kommunen och ta del av dess information. Det innebär att:

Hörby kommuns information och kommunikation är inkluderande och utestänger inte någon. Informationen och kommunikation är lätt att läsa, höra, se och förstå.

Tillgänglig information handlar om att göra det möjligt för personer med funktionsnedsättning att kommunicera med och ta del av organisationens information via digitala och tryckta medier, telefon, film och möten. Det kan exempelvis handla om att det finns information som beskriver tillgängligheten för en publik lokal eller plats eller att texta allt tal i en film som produceras.

Tillgänglig verksamhet

I en tillgänglig verksamhet finns ett funktionshinderperspektiv med i all planering och i alla beslut och processer. Funktionshinderperspektivet ska genomsyra hela organisationen och dess arbete. Det ställer krav på arbetsmiljöarbetet, rekrytering samt personalutveckling. Det innebär att:

Hörby kommun är en god arbetsgivare och har en verksamhet som inte utestänger någon.

En tillgänglig verksamhet kan exempelvis handla om att formulera åtgärder för ökad tillgänglighet, att utbildning i tillgänglighetsfrågor ingår som en del i personalens kompetensutveckling eller att krav ställs på tillgänglighet i samband med upphandling.

Vad säger språklagen?

Den skriftliga informationen i en offentlig verksamhet ska enligt språklagen (2009:600) skrivas på ett vårdat, enkelt och begripligt sätt.

Funktionshindersperspektiv innebär att planering och genomförande ska utgå från att människor är olika och har olika förutsättningar, behov och önskemål. Det görs genom att identifiera och åtgärda hinder för delaktighet och att inkludera perspektivet i verksamheten så att inte nya hinder uppstår.

Lagen om offentlig upphandling,

”När det som anskaffas ska användas av fysiska personer ska de tekniska specifikationerna bestämmas med beaktande av samtliga användares behov, däribland tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning.”

Nionde kapitlet i lagen om offentlig upphandling (2016:1145).

3. Genomförande

Ansvar

Tillgänglighetsprogrammet är ett styrdokument som gäller för alla nämnder, styrelser, förvaltningar och bolag inom Hörby kommun. En viktig förutsättning för ett framgångsrikt tillgänglighetsarbete är samverkan och samarbete såväl inom kommunens förvaltningar som med föreningar, organisationer, andra myndigheter och företag.

Eftersom tillgänglighetsfrågor berör alla verksamheter i kommunen delas ansvaret för tillgänglighetsprogrammets genomförande av alla nämnder och styrelser i kommunorganisationen.

Handlingsplan

Tillgänglighet ska beaktas i kommunens samtliga verksamheter genom konkreta åtgärder som följs upp och uppdateras varje år. Åtgärder för tillgänglighet ska finnas med i verksamhetsplanerna.

Varje verksamhet i alla förvaltningar utformar årligen sina egna åtgärder som utgår från områdena. Åtgärderna ska vara så specifika och konkreta som möjligt och redovisas med följande upplägg:

- vilket område åtgärden riktar sig till
- planerad åtgärd
- vem som är ansvarig för åtgärden
- om åtgärden är förenad med en kostnad.

I årshjulet på sida 13 finns viktiga arbetsmoment i tillgänglighetsarbetet illustrerat.

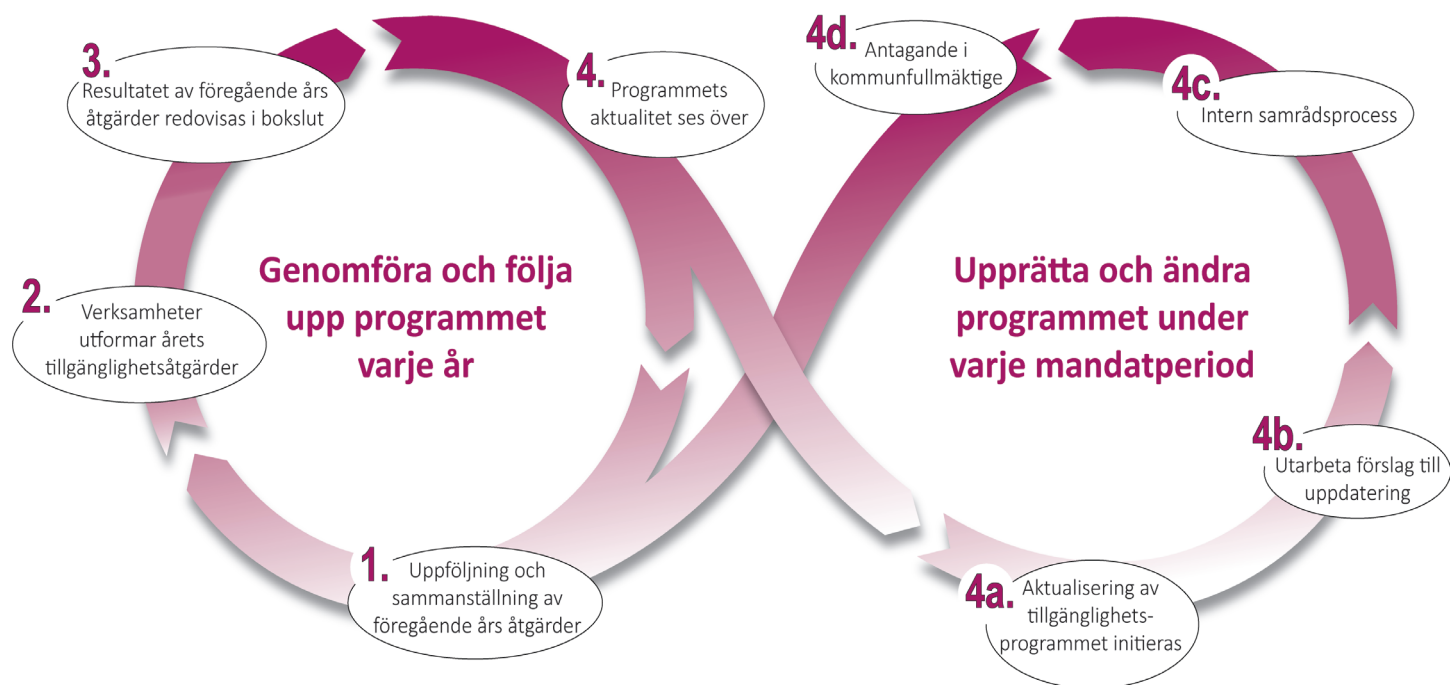

Uppföljning

I kommunens samtliga verksamheter ska tillgänglighet beaktas och utvecklas genom framtagande och uppföljning av åtgärder för tillgänglighet. I årsredovisningen ska en uppföljningsrapport finnas så att det tydligt framgår vilka åtgärder verksamheterna har gjort för att förbättra tillgängligheten.

Rutiner och riktlinjer för uppföljning av tillgänglighetsåtgärder ska arbetas in i kommunens riktlinjer för bokslutsarbetet. Den årliga uppföljningen av åtgärderna ska sammanställas i samband med kommunens bokslut, för detta ansvarar Kommunstyrelsen.

Tillgänglighetsprogrammet är ett levande dokument som ständigt ska vara aktuellt. Kommunstyrelsen ansvarar för att minst en gång per mandatperiod ta ställning till om tillgänglighetsprogrammet behöver aktualiseras.

Årshjul för tillgänglighetsprogrammets genomförande och uppföljning. Arbetsprocessen som beskrivs i punkt 1-3 genomförs årligen medan punkt 4 genomförs varje mandatperiod.

4. Källförteckning

FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning lyfter fram tre utgångspunkter för hur samhället ska ställas om till ett tillgängligt samhälle:

- I ett utvecklingsarbete ska utgångspunkten vara universell utformning. Det betyder att utgå från människors olikheter och variationer i funktionsförmåga.
- Det som redan finns i samhället ska gradvis förbättras genom utveckling och tillämpning av krav och rekommendationer för tillgänglighet.
- Det är viktigt att genom skäliga åtgärder undvika att diskriminera personer med funktionsnedsättning.

Hörby kommun och Sveriges alla kommuner agerar utifrån ett kommunalt självstyre och ramlagstiftning. Syftet med styrande dokument, såsom tillgänglighetsprogrammet, är att ge anvisning om hur vi ska agera inom det tolkningsutrymme som det kommunala självstyret ger, samtidigt som vi förhåller oss till den ramlagstiftning som finns. Det finns även en rad internationella och nationella mål att förhålla oss till.

Målsättningar på internationell nivå

- De globala målen för en hållbar utveckling, Agenda 2030
- Barnkonventionen
- FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Målsättningar på nationell nivå

- Nationellt funktionshinderspolitiskt mål

Lagar, föreskrifter och förordningar

- Barnrättslagen
- Bibliotekslagen (2013:801)
- Boverkets byggregler (2011:6) – föreskrifter och allmänna råd
- Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:13) om avhjälpande av enkelt avhjälpbara hinder till och i lokaler dit allmänheten har tillträde och på allmänna platser
- Boverkets föreskrifter och allmänna råd (2011:5) om tillgänglighet och användbarhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga på allmänna platser och inom områden för andra anläggningar än byggnader

Enkelt avhjälpbara hinder är små åtgärder som är av stor betydelse för att personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga ska kunna använda publika lokaler eller allmänna platser.

Några exempel på enkelt avhjälpbara hinder är mindre nivåskillnader eller trappsteg, dörröppnare eller andra manöverdon som är olämpligt placerade eller bristfällig skyltning.

- Diskrimineringslagen (2008:567)
- Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2102 om tillgänglighet avseende offentliga myndigheters webbplatser och mobila applikationer
- Förordningen om statliga myndigheters ansvar för genomförande av funktionshinderspolitiken (2001:526)
- Lagen om bostadsanpassningsbidrag (2018:222)
- Lag om offentlig upphandling (2016:1145)
- Lagen om särskilt stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) (1993:387)
- Plan- och bygglagen (2010:900)
- Skollagen (2010:800)
- Socialtjänstlagen (SOL) (2001:253)
- Språklagen (2009:600)

Andra användbara källor

- Konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning, SÖ 2008:26
- Riktlinjer för tillgänglighet - Riv hindren, 2015, Myndigheten för delaktighet
- www.agenda2030delegationen.se
- www.mfd.se

Web Content Accessibility Guidelines (WCAG)

är internationellt etablerade rekommendationer för tillgängligt innehåll på webben. Standarden sammanställer kunskaper från ett stort antal användare och experter och innehåller kriterier och riktlinjer som kategoriseras inom fyra övergripande principer: möjlig att uppfatta, hanterbar, begriplig och robust.

Kriterierna är uppdelade i tre nivåer: A, lägsta ambitionsnivån, AA, basnivån och AAA, högsta ambitionsnivån.

Hörby kommun
Ringsjövägen 4
242 80 Hörby
Epost: kommunen@horby.se
Telefon vxl: 0415-37 80 00
Hemsida: www.horby.se

